

№10 2020

Annali d'Italia

VOL. 4

ISSN 3572-2436

Annali d'Italia (Italy's scientific journal) is a peer-reviewed European journal covering top themes and problems in various fields of science.

The journal offers authors the opportunity to make their research accessible to everyone, opening their work to a wider audience.

Chief editor: Cecilia Di Giovanni

Managing editor: Giorgio Bini

- Hoch Andreas MD, Ph.D, Professor Department of Operative Surgery and Clinical Anatomy (Munich, Germany)
- Nelson Barnard Ph.D (Historical Sciences), Professor (Malmö, Sweden)
- Roberto Lucia Ph.D (Biological Sciences), Department Molecular Biology and Biotechnology (Florence, Italy)
- Havličková Tereza Ph.D (Technical Science), Professor, Faculty of Mechatronics and Interdisciplinary Engineering Studies (Liberec, Czech Republic)
- Testa Vito Ph.D, Professor, Department of Physical and Mathematical management methods (Rome, Italy)
- Koshelev Andrey Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Faculty of Philology and Journalism (Kiev, Ukraine)
- Nikonov Petr Doctor of Law, Professor, Department of Criminal Law (Moscow, Russia)
- Bonnet Nathalie Ph.D (Pedagogical Sciences), Faculty of Education and Psychology (Lille, France)
- Rubio David Ph.D, Professor, Department of Philosophy and History (Barcelona, Spain)
- Dziejcz Stanislaw Ph.D, Professor, Faculty of Social Sciences (Warsaw, Poland)
- Hauer Bertold Ph.D (Economics), Professor, Department of Economics (Salzburg, Austria)
- Szczepańska Janina Ph.D, Department of Chemistry (Wrocław, Poland)
- Fomichev Vladimir Candidate of Pharmaceutical Sciences, Department of Clinical Pharmacy and Clinical Pharmacology (Vinnytsia, Ukraine)
- Tkachenko Oleg Doctor of Psychology, Associate Professor (Kiev, Ukraine)

and other experts

500 copies

Annali d'Italia

50134, Via Carlo Pisacane, 10, Florence, Italy

email: info@anditalia.com

site: <https://www.anditalia.com/>

CONTENT

ECONOMIC SCIENCES

Mazur K.V., Hontaruk Y.V. ANALYSIS OF DEVELOPMENT OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY OF VINNITSA REGION.....	3
Kolesnik T.V. MARKETING COMMUNICATION STRATEGIES ARE IN AGRICULTURAL BUSINESS MANAGEMENT	25
Fishchuk N., Mykhalchyshyna L. FORMATION OF COMPETITIVE ADVANTAGES IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF THE ECONOMY	36
Pronko L., Kolesnik T., Samborska O. PECULIARITIES OF CONDUCTING BUSINESS NEGOTIATIONS IN DIFFERENT COUNTRIES OF THE WORLD	49
Volontyr L., Potapova N. ECONOMETRIC ANALYSIS OF THE INVESTMENT CHANGE MODEL IN THE FIXED CAPITAL OF UKRAINE.....	57
Yaremchuk N. ORGANIZATIONAL CULTURE AS A FUNDAMENTAL FACTOR IN IMPROVING THE COMPETITIVENESS OF AN ENTERPRISE	66
Yelikbayev K. FEATURES OF THE CONSTRUCTION SERVICES MARKET DEVELOPMENT IN THE WORLD AND RUSSIA	72
Yeter Gasimova Israyil, Boyukhanım Amirahova Akbar, Xadija Mammadova Yusif, Fikret Aliyev Bahman, Aysel Yolchuyeva Elshad ANALYSIS AND EVALUATION OF INVESTMENT IN THE DEVELOPMENT OF TOURISM INDUSTRY	79

ECONOMIC SCIENCES

ANALYSIS OF DEVELOPMENT OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY OF VINNYTSA REGION

Mazur K.V.

candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Agrarian Management, Vinnytsia National Agrarian University

Hontaruk Y.V.

Lecturer of the Department of Agrarian Management, Vinnytsia National Agrarian University

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Мазур К.В.

кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри аграрного менеджменту та маркетингу, Вінницький національний аграрний університет

Гонтарук Я.В.

асистент кафедри аграрного менеджменту, Вінницький національний аграрний університет

Abstract

The structure of exports and imports in Vinnytsia region is studied. The directions of development of external cooperation are described. The main commodity groups of export and import are characterized. The geographical structure of international trade operations is studied. The share in the region's exports and imports in Ukraine has been determined. The directions of further development of foreign economic activity of Vinnytsia region are determined.

Анотація

Досліджено структуру експорту та імпорту у Вінницькій області. Охарактеризовано напрямки розвитку зовнішнього співробітництва. Охарактеризовані основні товарні групи експорту та імпорту. Досліджено географічну структуру міжнародних торговельних операцій. Визначено частку в експорті та імпорті регіону в Україні. Визначено напрямки подальшого розвитку зовнішньоекономічної діяльності Вінницької області.

Keywords: export, import, balance, commodity groups, structure, international cooperation, turnover.

Ключові слова: експорт, імпорт, сальдо, товарні групи, структура, міжнародне співробітництво, оборот.

Постановка проблеми. На сьогодні Вінницька область є одним з найбільш прогресивних регіонів, що характеризується динамічним розвитком, потужним природно-кліматичним потенціалом, наявністю сталих зовнішніх контактів по напрямках економіки, науки, техніки та культури з країнами ЄС та світу. Для подальшого розвитку області важливим є аналіз сучасного стану справ у сфері міжнародної торгівлі, виявлення перспектив та розробка обґрунтованих пропозицій щодо зміцнення позицій на світовій арені.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Дослідження результатів зовнішньоекономічної діяльності підприємств та розвитку аграрного сектору знайшли своє відображення у наукових працях Л.М. Бондаренко [1], В. Я. Месель-Веселяк [2], Г.М. Калетніка [3, 4]. Проте аналіз розвитку зовнішньоекономічної діяльності у Вінницькій області в сучасних умовах та дослідження напрямків розвитку міжнародного співробітництва потребує більш глибоких досліджень, що і зумовлює актуальність статті.

Метою статті є аналіз розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств Вінницької області та визначення напрямків розвитку на перспективу.

Виклад основного матеріалу. Зовнішньоторговельні операції з товарами суб'єкти господарювання області здійснювали з партнерами із 148 країн світу.

Зовнішньоторговельний оборот товарів у 2019р. склав 2086,9 млн. дол. США. Частка Вінниччини у загальнодержавному обсязі експорту та імпорту товарів склала 2,9% та 1,0%, відповідно. За обсягами експорту товарів область посідає 10 місце, за обсягами імпорту – 15.

Коефіцієнт покриття експортом імпорту товарів становив 2,30, тобто, експортовано товарів у 2,3 рази більше, ніж імпортовано. За цим показником в загальнодержавній торгівлі товарами область займає 2 місце.

Обсяги експорту товарів у 2019р. становили 1455,3 млн.дол., обсяги імпорту склали 631,6 млн.дол. Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами становило 823,7 млн.дол.

В експорті товарів значні обсяги поставок належать Китаю (163,5 млн.дол.), Польщі (136,0 млн.дол.), Єгипту (98,4 млн.дол.), Румунії (71,1 млн.дол.), Білорусі (68,4 млн.дол.), Індії (66,5 млн.дол.), Нідерландам (63,8 млн.дол.), Туреччині (62,2 млн.дол.), Німеччині (61,8 млн.дол.), Російській Федерації (43,4 млн.дол.), Іспанії (42,0

млн.дол.), Італії (37,2 млн.дол.), Молдові (36,6 млн.дол.) та Австрії (24,7 млн.дол.).

В загальному обсязі імпорту найбільші імпортерні надходження здійснювались із Китаю (133,9 млн.дол.), Польщі (75,4 млн.дол.), Німеччини (67,1 млн.дол.), США (37,7 млн.дол.), Румунії (35,9 млн.дол.), Сербії (26,4 млн.дол.) Білорусі (24,7 млн.дол.), Туреччини (23,2 млн.дол.), Італії (22,9 млн.дол.), Російській Федерації (19,9 млн.дол.), Чехії (16,7 млн.дол.), Нідерландів (13,7 млн.дол.) та Австрії (12,6 млн.дол.).

Основу товарної структури зовнішньої торгівлі складають такі групи товарів, як продукти рослинного походження (їх частка в загальному обсязі зовнішньої торгівлі товарами становить 23,9%), жири та олії тваринного або рослинного походження (15,7%) та машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання (12,0%). Крім того, вагома частка належить готовим харчовим продуктам (11,0%), деревині і виробам з деревини (7,1%), живим тваринам, продуктам тваринного походження (6,4%), продукції хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості (5,6 %).

Характеризуючи регіональну структуру експорту та імпорту по області, можна відмітити стабільність в розподілі зовнішньої торгівлі по містах та районах Вінниччини. Традиційно найбільші обсяги експорту та імпорту товарів припадали на м.Вінницю, а саме: 62,5% загального обсягу експорту та 75,4% загального обсягу імпорту (у 2018р. – відповідно, 70,0% і 77,0%).

Серед регіонів області найбільш активними на зарубіжних ринках в експорті були суб'єкти господарської діяльності м.Ладжижина та Барського, Вінницького, Гайсинського, Калинівського, Козятинського, Крижопільського, Немирівського, Тульчинського і Тиврівського районів; а в імпорті – м.Ладжижина та Вінницького, Калинівського, Немирівського і Тиврівського районів.

У 2019р. підприємства Вінниччини в зовнішній торгівлі **послугами** співпрацювали з резидентами із 115 країн світу, а саме, надавали послуги резидентам із 111 країн світу, а отримували – з 54 країн.

Зовнішньоторговельний оборот послуг становив 167,6 млн. дол., при цьому обсяги експорту та імпорту склали, відповідно, 135,2 і 32,5 млн.дол. Баланс зовнішньої торгівлі послугами позитивний і складає 102,7 млн.дол.

В загальному обсязі послуг України частка послуг області (як в експорті, так і в імпорті) залишається незначною – відповідно, 0,9% та 0,5%. В загальнодержавному обсязі серед інших областей Вінниччина посідає 10 місце в експорті та 12 – в імпорті послуг.

Коефіцієнт покриття експортом імпорту послуг становив 4,17, тобто, експортовано послуг у 4,2 раза більше, ніж імпортовано. За цим показником в загальнодержавній торгівлі послугами область займає 8 місце.

Аналізуючи географічну структуру зовнішньої торгівлі послугами слід відмітити, що найбільші обсяги експорту послуг належать Ізраїлю (41,9

млн.дол.), Британським Віргінським Островам (20,3 млн.дол.), Румунії (16,5 млн.дол.), Німеччині (10,0 млн.дол.), США (5,9 млн.дол.), Індії (5,8 млн.дол.), Естонії (4,1 млн.дол.), Російській Федерації (1,3 млн.дол.), Угорщині (1,2 млн.дол.), Багамським Островам та Нігерії.

Найбільші обсяги імпорту послуг надавались такими країнами, як Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії (8,8 млн.дол.), Кіпр (4,6 млн.дол.), Іспанія (4,0 млн.дол.), Німеччина (2,8 млн.дол.), Польща (2,3 млн.дол.), Австрія (1,5 млн.дол.), Російська Федерація (1,4 млн.дол.), Естонія та Франція (по 1,1 млн.дол.).

В загальній структурі експорту послуг основою залишаються послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги. Їх обсяги становлять 88,1 млн.дол. Крім того, в великих обсягах надавались послуги з переробки матеріальних ресурсів та послуги пов'язані з подорожами, обсяги яких становлять, відповідно, 26,3 млн.дол. і 12,6 млн.дол. В структурі імпорту найбільші обсяги належать послугам пов'язаним з фінансовою діяльністю (13,5 млн.дол.), роялті та іншим послугам, пов'язаним з використанням інтелектуальної власності (6,6 млн.дол.), діловим (4,4 млн.дол.) та транспортним послугам (2,7 млн.дол.).

Аналіз регіональної структури зовнішньої торгівлі послуг показує, що найактивніше здійснювали експортні операції послугами підприємства міст Вінниці, Козятина і Хмільника та Калинівського району, а імпортерні – суб'єкти господарювання міст Вінниці, Козятина, Ладжижина та Барського, Калинівського, Козятинського, Троянецького районів.

Протягом 2019р. обласна державна адміністрація спрямовувала свою діяльність на розвиток співробітництва з регіонами країн-членів Євросоюзу, близького зарубіжжя та інших країн світу.

Пріоритетними напрямками роботи були:

- налагодження міжнародного співробітництва регіонів та територіальних громад області з зарубіжними країнами в рамках міжрегіонального, транскордонного і прикордонного співробітництва у сфері зовнішньої торгівлі, гуманітарних питань, соціальної політики;

- здійснення заходів з поглиблення діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування області щодо практичної реалізації Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом;

- сприяння залученню в економіку області іноземних інвестицій шляхом постійного моніторингу пропозицій з боку інвесторів, налагодження контактів з міжнародними фінансовими інституціями та міжнародними організаціями;

- сприяння активізації зовнішньоекономічних зв'язків підприємств, установ і організацій, розташованих на території області та їх виходу на зовнішні ринки.

- організація економічних місій підприємств Вінниччини до країн Європи та світу з метою перейняття досвіду у формуванні активної інвестиційної позиції, налагодження ділових

контактів для подальшого виходу на зовнішні ринки та створення спільних підприємств;

– формування позитивного інвестиційного іміджу Вінниччини за кордоном.

На сьогоднішній день Вінницькою областю реалізується 10 Угод про торговельно-економічне, науково-технічне та культурне співробітництво із регіонами Республіки Польща, Чеської Республіки, Румунії, Республіки Білорусь, Республіки Молдова.

Активно розвивається співробітництво з регіонами Республіки Польща. В даний час обласною державною адміністрацією реалізуються партнерські угоди про торговельно-економічне, науково-технічне та культурне співробітництво із Сьвентокшиським, Лодзинським та Мазовецьким воєводствами Республіки Польща.

Співробітництво у галузі економіки, екології, охорони здоров'я, культури, освіти, спорту та туризму реалізується і на рівні районів, міст та місцевих громад.

Важливим сьогодні для Вінницької області є перейняття досвіду Польщі з питань децентралізації та передачі владних повноважень, реформи місцевого самоврядування, європейської інтеграції, а також залучення грантових коштів ЄС.

У 2019 році продовжувалась співпраця із Ліберецьким краєм Чеської Республіки з метою сприяння експорту, залучення інвестицій, розвитку малого і середнього бізнесу, виходу українського бізнесу на іноземні ринки, налагодження взаємного торговельного співробітництва між українськими та чеськими компаніями.

Іншим напрямком співробітництва Вінниччини з країнами світу є співпраця з адміністративно-територіальними одиницями Республіки Білорусь. Зокрема, через реалізацію Угод про торговельно-економічне, науково-технічне та культурне співробітництво між Вінницькою обласною державною адміністрацією та Вітебським, Гродненським, Гомельським і Мінським обласними виконавчим комітетами Республіки Білорусь, що в свою чергу

надає можливість більш плідно розвивати співробітництво та виявляти сфери взаємної зацікавленості.

Що стосується співпраці з Республікою Молдова, то на даний час продовжується співпраця в рамках Угоди про торгово-економічне, науково-технічне та культурне співробітництво між Вінницькою обласною державною адміністрацією та районом Сорока і Придністровським регіоном Республіки Молдова, що в свою чергу надає можливість більш плідно розвивати співробітництво та виявляти сфери взаємної зацікавленості. Стосовно транскордонного співробітництва, то географічне розташування області сприяє активному його розвитку. Спільні заходи реалізуються як з прикордонними районами Республіки Молдова, так і з Ясським повітом Румунії.

Вінниччина веде активну співпрацю з Румунією, зокрема в рамках підписаної Угоди про співробітництво з Ясським повітом. Переймається досвід партнерського регіону із підготовки проектів та механізмів залучення інвестицій з європейських фондів, а також можливості та перспективи міжрегіональної співпраці, зокрема в економічній, агропромисловій, медичній сферах, а також молодіжної співпраці.

Загальний експорт з Вінницької області протягом досліджуваного періоду має чітку тенденцію до зростання порівняно з 2010 роком він майже в 3 рази і в 2019 році склав 1,45 млрд. дол. США (табл. 1).

З метою вивчення досвіду у сфері електронного урядування та електронної демократії, надання електронних послуг відбулася зустріч керівництва області з представниками делегації Швейцарської Агенції розвитку і співробітництва, проекту «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO та програми «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади» EGAP. Мета зустрічі – ознайомлення зі станом впровадження проектів на території області та поглиблення співпраці зі швейцарською стороною.

Таблиця 1

Зовнішньоторговельний баланс області, млн. дол. США

	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Експорт						
товарів	566,3	846,9	983,0	1217,7	1429,3	1455,3
Країни СНД	299,7	183,5	144,4	157,5	190,5	191,7
Інші країни світу	266,6	663,4	838,6	1060,2	1238,8	1263,6
в т.ч. країни ЄС	179,5	274,4	323,9	445,3	499,1	542,9
послуг	34,1	62,9	66,1	78,8	102,1	135,2
Країни СНД	3,1	2,8	3,1	3,4	3,9	2,5
Інші країни світу	31,0	60,1	63,0	75,4	98,2	132,7
в т.ч. країни ЄС	24,6	11,2	13,4	15,7	26,6	40,7
Імпорт						
товарів	344,7	266,7	299,4	407,1	563,0	631,6
Країни СНД	114,4	40,2	40,0	38,3	55,6	48,1
Інші країни світу	230,3	266,5	259,4	368,8	507,5	583,5
в т.ч. країни ЄС	188,6	146,2	152,1	211,5	270,5	309,1
послуг	68,7	11,8	14,9	13,0	17,0	32,5
Країни СНД	5,0	1,9	4,4	1,7	2,4	2,3
Інші країни світу	63,7	9,9	10,5	11,3	14,6	30,2
в т.ч. країни ЄС	63,3	9,1	7,8	9,6	13,1	28,8

Сальдо зовнішньої торгівлі (+:-)						
товарів	221.6	580.2	683.6	810.6	866.3	823.7
Країни СНД	185.3	143.3	104.4	119.3	135.0	143.6
Інші країни світу	36.2	436.9	579.1	691.4	731.3	680.1
в т.ч. країни ЄС	-9.0	128.1	171.7	233.8	228.6	233.8
послуг	-34.6	51.1	51.3	65.8	85.1	102.7
Країни СНД	-1.9	0.9	-1.3	1.7	1.5	0.3
Інші країни світу	-32.7	50.2	52.6	64.2	83.5	102.5
в т.ч. країни ЄС	-38.7	2.1	5.5	6.2	13.6	12.0

Джерело: [4]

Крім того, протягом року Вінниччину відвідували групи спостерігачів за президентськими та до-строковими парламентськими виборами 2019 року в Україні, зокрема від місії ОБСЄ/БДПЛ, ENEMO, Capadem, фахівці Проекту експертної підтримки врядування та економічного розвитку (EDGE), Світового банку, Швейцарської Агенції розвитку та співробітництва, проекту «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO, програми «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади»

EGAP, місії GIZ проекту «EU4Skills: Країні навички для сучасної України», представники Фонду Ебергарда Шьока, за підтримки якого в області реалізуються проекти у сфері модернізації професійно-технічної освіти, а також іноземні інвестори, зацікавлені у реалізації проектів на Вінниччині.

Також присутня чітка тенденція до зростання країн партнерів, як товарів так і послуг. Станом на 2019 рік експорт здійснювався в 138 країн світу, а імпорт здійснювався в 99 країн (рис. 1).

товари послуги

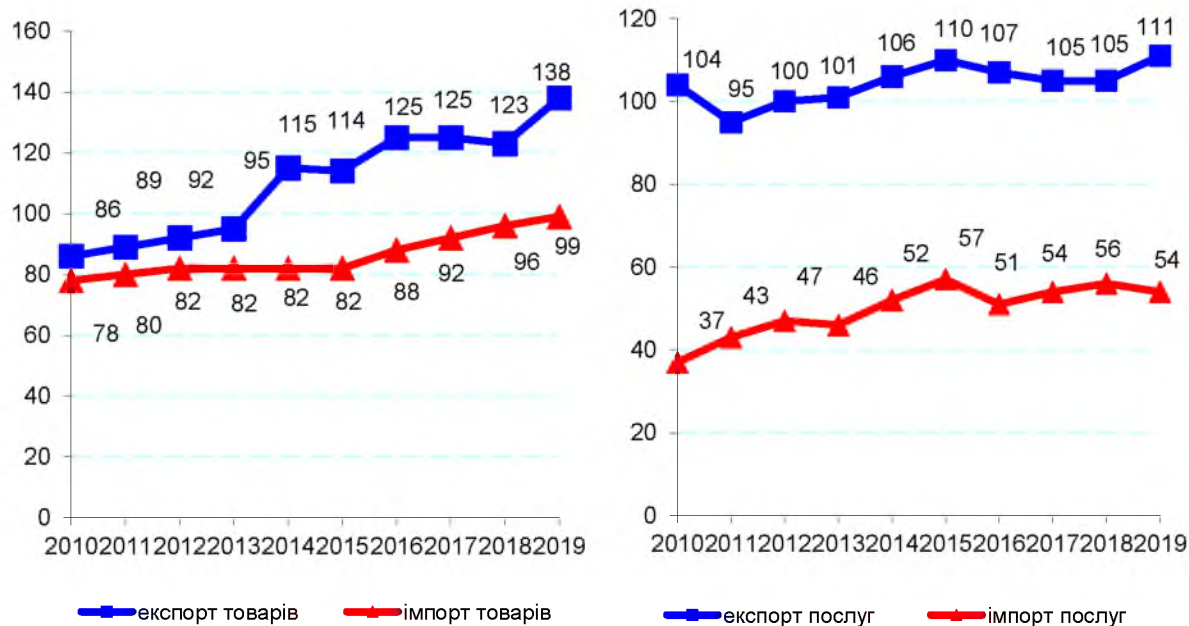

Рис. 1. Кількість країн-партнерів області в експорті-імпорті товарів та послуг

Джерело: [4]

Позитивним для зовнішньоторговельного сальдо регіону є високий коефіцієнт покриття експортом імпорту. В 2019 році було експортовано в 4.17

раз більше послуг ніж імпортовано, а товарів в 2.17 рази (рис. 2).

Рис. 2. Динаміка коефіцієнту покриття експортом імпорту

Джерело: [4]

Найбільше експортувалося товарів та послуг в Країни ЄС. Так зростання експорту протягом 2010-2019 років зросло майже в 3 рази і становило 542,9

млн. дол. США. Ситуація з імпортом є аналогічною основними партнерами є Країни ЄС. (табл. 2)

Таблиця 2

Питома вага експорту-імпорту товарів та послуг в обсязі України, млн.дол. США

	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Експорт товарів	566,3	846,9	983,0	1217,7	1429,3	1455,3
у % до обсягу України	1,1	2,2	2,7	2,8	3,0	2,9
Країни ЄС	179,5	274,4	323,9	445,3	499,1	542,9
у % до обсягу України	0,3	0,7	0,9	1,0	1,1	1,1
Інші країни світу	386,8	572,5	659,1	772,4	1238,8	912,4
у % до обсягу України	0,8	1,5	1,8	1,8	2,6	1,8
Експорт послуг	34,1	62,9	66,1	78,8	102,1	135,2
у % до обсягу України	0,3	0,7	0,7	0,7	0,9	0,9
Країни ЄС	24,6	11,2	13,4	15,7	26,6	40,7
у % до обсягу України	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3
Інші країни світу	9,5	51,7	52,8	63,1	98,2	94,5
у % до обсягу України	0,1	0,4	0,5	0,6	0,8	0,6
Імпорт товарів	344,7	266,7	299,4	407,1	563,0	631,6
у % до обсягу України	0,6	0,7	0,8	0,8	1,0	1,0
Країни ЄС	188,6	146,2	152,1	211,5	270,5	309,1
у % до обсягу України	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5
Інші країни світу	156,1	120,5	147,3	195,6	507,5	322,6
у % до обсягу України	0,3	0,3	0,4	0,4	0,9	0,5
Імпорт послуг	68,7	11,8	14,9	13,0	17,0	32,5
у % до обсягу України	1,3	0,2	0,3	0,2	0,3	0,5
Країни ЄС	63,3	9,1	7,8	9,6	13,1	28,8
у % до обсягу України	0,1	0,0	0,1	0,2	0,2	0,4
Інші країни світу	5,4	2,7	7,0	3,4	14,6	3,7
у % до обсягу України	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1

Джерело: [4]

Незважаючи на потужний агропромисловий потенціал області питома вага регіону в загальній структурі експорту складає лише 2,9 відсотки в

2019 році хоча і зростає більш як у 2,5 рази порівняно з 2010 роком. Частка імпорту складає 1% від загальнонаціонального рівня (табл. 3).

Таблиця 3

Питома вага області в зовнішній торгівлі товарами в розрізі регіонів України, у відсотках до загального обсягу)

Назва території	Експорт						Імпорт					
	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Усього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Вінницька область	1,1	2,2	2,7	2,8	3,0	2,9	0,6	0,7	0,8	0,8	1,0	1,0
Волинська область	0,9	1,7	1,7	1,6	1,5	1,4	0,9	1,7	2,9	2,7	2,4	2,4
Дніпропетровська область	15,6	16,8	16,1	16,3	16,3	15,8	8,9	8,6	8,8	9,3	9,2	9,1
Донецька область	25,5	9,7	9,4	10,2	10,2	9,3	5,1	3,2	2,8	4,1	3,9	3,7
Житомирська область	0,8	1,2	1,3	1,4	1,4	1,4	0,7	0,7	0,9	0,9	0,9	0,9
Закарпатська область	2,3	2,9	3,3	3,3	3,5	3,0	2,2	2,7	2,9	2,7	2,7	2,4
Запорізька область	6,2	7,7	6,3	6,9	7,1	6,2	2,2	2,9	2,5	2,7	3,1	2,5
Івано-Франківська область	1,0	1,0	1,6	1,5	1,8	1,8	1,1	0,8	1,0	1,3	1,5	1,4
Київська область	2,5	4,4	4,7	4,0	3,9	3,9	5,0	6,9	7,5	6,9	6,4	6,8
Кіровоградська область	0,7	1,1	1,2	1,0	1,1	1,4	0,3	0,3	0,5	0,5	0,5	0,4
Луганська область	6,5	0,7	1,2	0,5	0,4	0,3	1,8	0,8	0,9	0,6	0,5	0,4
Львівська область	1,9	3,2	3,5	3,7	4,0	4,4	3,3	3,9	4,3	4,4	4,7	5,1
Миколаївська область	3,1	4,2	4,6	4,4	4,5	4,3	1,4	1,5	1,7	1,6	1,3	1,6
Одеська область	3,3	4,5	4,2	4,2	3,5	2,8	5,8	2,6	3,1	2,9	2,7	3,1
Полтавська область	4,3	3,9	3,9	4,3	4,0	4,2	1,8	2,2	2,1	2,3	2,4	2,2
Рівненська область	0,8	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,7	0,5	0,6	0,7	0,5	0,6
Сумська область	1,5	1,6	1,5	1,6	1,7	1,8	0,8	1,1	1,1	1,1	1,3	1,1
Тернопільська область	0,3	0,8	0,8	0,9	1,0	0,9	0,4	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Харківська область	2,8	3,4	2,8	2,8	2,7	2,8	3,0	3,4	3,8	3,3	3,0	2,9
Херсонська область	0,7	0,6	0,7	0,7	0,6	0,5	0,3	0,4	0,4	0,4	0,6	0,7
Хмельницька область	0,6	1,1	0,9	1,1	1,3	1,3	0,8	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9
Черкаська область	1,3	1,1	1,3	1,4	1,7	1,7	0,6	0,6	0,7	0,8	0,7	0,8
Чернівецька область	0,2	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
Чернігівська область	0,6	1,4	1,2	1,4	1,6	1,6	0,6	1,0	1,2	0,9	0,8	0,7
місто Київ	13,8	22,9	23,6	22,5	21,7	25,0	42,7	38,6	41,1	40,0	41,2	42,3

Джерело: [4]

За коефіцієнтом покриття експортом імпорту Вінницька область посідає 2 місце в Україні (рис.

3). Загальнонаціональний показник даного коефіцієнту складає 0,82.

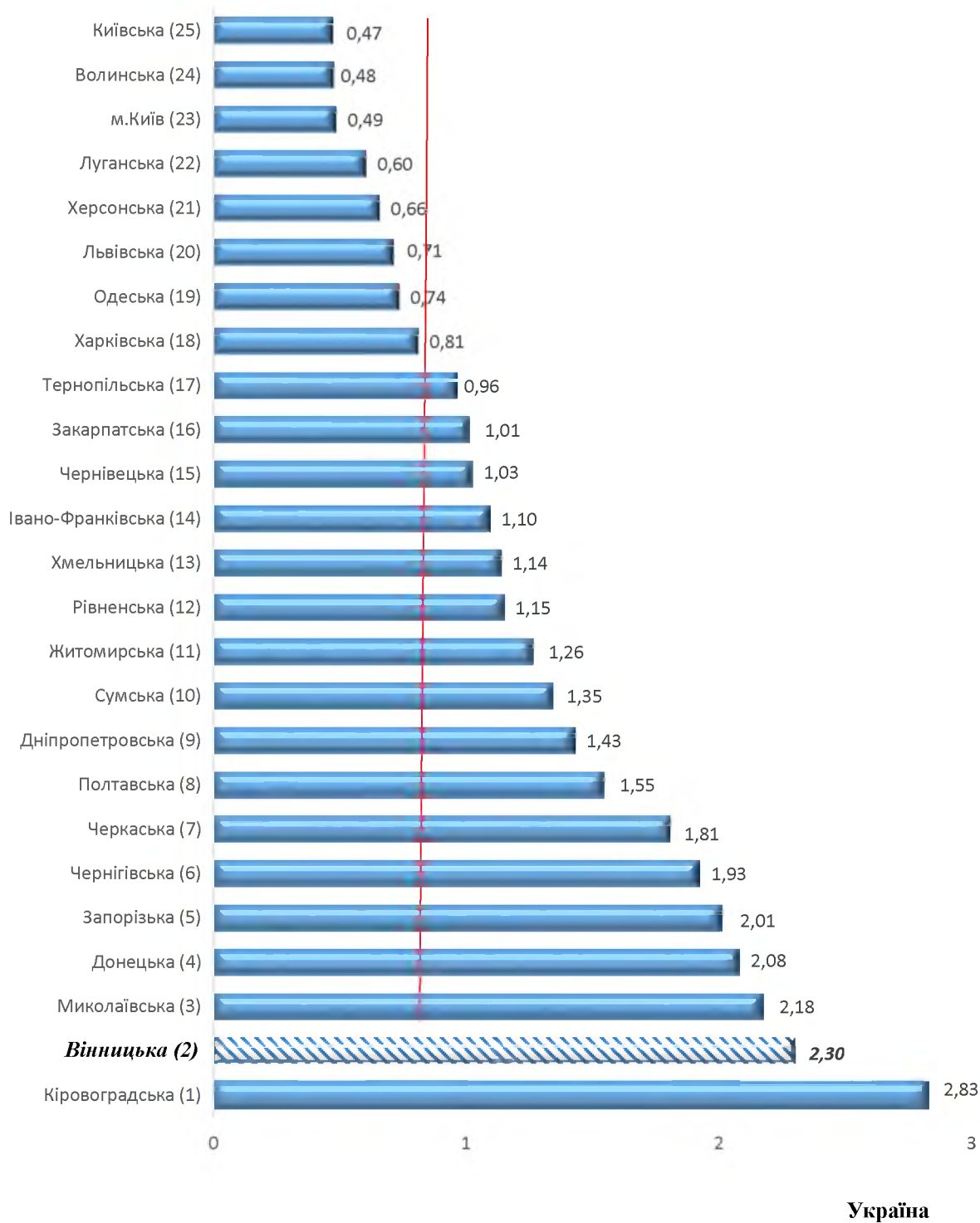

Рис. 3. Коефіцієнт покриття експортом імпорту товарів у 2019 році в розрізі регіонів України
Джерело: [4]

Основними країнами-партнерами в експорті та імпорті Вінницької області є Китай та Польща. Частка яких в експорті складає Китай – 58.5 %, Польща – 11.2 та в імпорті 40.4% та 21.2% відповідно.

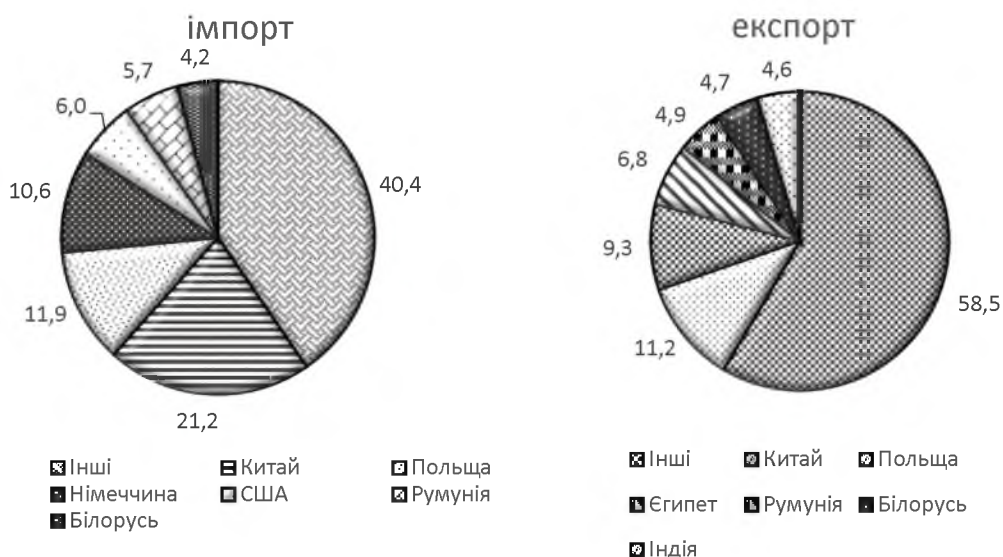

Рис. 4. Основні країни-партнери в експорті та імпорті товарів у 2019 році (до загальних обсягів; відсотків)

Джерело: [4]

Протягом 2010-2019 років загальне зростання зовнішньоторговельного обороту склало і 11 млрд.дол. США і в 2019 році становило 2,1 млрд.

дол. США. Слід зазначити що зростання обсягів експорту випереджає аналогічний ріст імпорту (рис. 5).

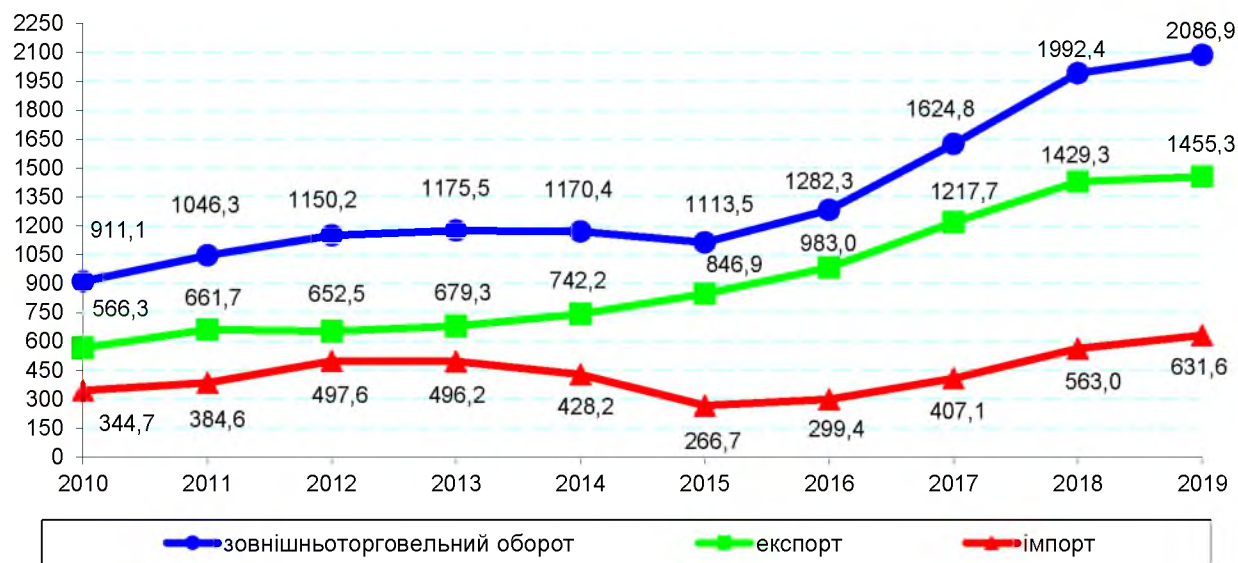

Рис. 5. Динаміка експорту-імпорту товарів, млн.дол. США

Джерело: [4]

Оснву експорту Вінницької області становлять зернові культури та олія (табл. 4). Також значну частину займає експорт кондитерських виробів.

Оснву експорту Вінницької області становлять зернові культури та олія (табл. 4). Також значну частину займає експорт кондитерських виробів.

Таблиця 4

Експорт товарів по основних товарних групах, тис. дол. США

Код і назва товарів згідно з УКТЗЕД	Вартість товару за умовами поставки ФОб					
	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Усього	566311,0	846856,0	982955,8	1217714,0	1429320,3	1455291,3
у тому числі						
I. Живі тварини; продукти тваринного походження	12424,1	45531,3	46585,3	83442,1	79274,7	124551,3
01 живі тварини	–	–	950,4	117,4	104,3	103,1
02 м'ясо та їстівні субпродукти	2733,2	6627,4	9305,0	13204,5	9651,4	62338,0
03 риба і ракоподібні	15,2	5,3	–	4,8	11,6	21,2
04 молоко та молочні продукти; яйця птиці; натуральний мед;	9675,8	38882,5	36240,8	70021,8	69437,9	61583,1
II. Продукти рослинного походження	48631,4	192753,8	171209,7	244784,8	355104,1	483686,2
06 живі дерева та інші рослини	8,8	37,4	38,2	118,8	203,5	406,4
07 овочі	263,4	276,7	2300,2	6157,0	7087,6	1545,0
08 їстівні плоди та горіхи	8655,2	19783,1	8292,9	15280,5	11451,2	10676,2
09 кава, чай	156,6	174,9	244,8	50,2	–	–
10 зернові культури	16250,8	116545,2	123185,2	159079,0	274413,5	358548,0
11 продукція борошномельно-круп'яної промисловості	3874,1	5139,5	10943,8	16773,0	16925,2	26528,2
12 насіння і плоди олійних рослин	19408,4	47252,8	23947,4	45536,1	44108,1	84217,9
13 шелак природний	14,0	23,2	5,2	19,1	27,3	47,8
14 рослинні матеріали для виготовлення	–	3521,0	2251,8	1771,2	887,7	1716,8
III. Жири та олії тваринного або рослинного походження	120388,1	272579,7	381985,2	453597,7	495017,4	312879,4
IV. Готові харчові продукти	190237,0	153228,2	189136,5	212733,6	210480,1	208507,7
16 продукти з м'яса, риби	10643,3	1358,6	1373,3	2127,1	1954,6	954,1
17 цукор і кондитерські вироби з цукру	521,2	11735,3	71637,3	74350,1	34614,1	22685,3
18 какао та продукти з нього	1265,3	599,2	550,3	625,7	561,5	541,7
19 готові продукти із зерна	168,0	13123,3	7271,8	16245,8	5742,2	4145,5
20 продукти переробки овочів	43330,4	29457,2	16715,1	28421,8	28879,8	31956,0
21 різні харчові продукти	10939,1	4200,0	4287,2	5646,7	7012,6	7733,9
22 алкогольні і безалкогольні напої та оцет	101576,1	13973,9	10731,0	13564,9	15749,8	17593,9
23 залишки і відходи харчової промисловості	21793,7	78780,7	76570,5	71751,5	115965,6	122897,2

Джерело: [4]

Основа імпорту складає високотехнологічне обладнання. Велику частку імпорту також складає продукція агропромислового сектору в основному

це м'ясо, овочі, їстівні плоди та горіхи (табл. 5). Остання позиція використовується в кондитерській галузі, як сировина.

Імпорт товарів по товарних групах, тис. дол. США

Код і назва товарів згідно з УКТЗЕД	Вартість товару за умовами поставки СІФ					
	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Усього	344740	266668	299390	407075	563048	631638
у тому числі						
I. Живі тварини; продукти тваринного походження	20672,8	17804,1	5192,4	5564,7	6240,2	9585,3
01 живі тварини	2086,5	3624,9	936,1	1086,6	1766,2	4750,3
02 м'ясо та їстівні субпродукти	17495,1	2194,6	3079,9	3306,1	4087,7	4440,2
03 риба і ракоподібні	–	692,9	793,7	638,6	267,5	112,7
04 молоко та молочні продукти; яйця птиці; натуральний мед	1081,2	11291,7	382,6	445,2	90,4	278,1
05 інші продукти тваринного походження	10,0	–	–	88,3	28,4	4,1
II. Продукти рослинного походження	9775,1	24413,6	16252,3	13386,6	16360,0	14985,0
06 живі дерева та інші рослини	1106,5	570,6	697,3	1710,4	1837,7	1434,6
07 овочі	780,2	701,7	1464,1	1444,8	2581,2	2781,4
08 їстівні плоди та горіхи	5098,8	20486,2	12195,8	7843,2	9614,0	7597,6
09 кава, чай	1307,8	1477,6	1172,4	1424,1	1063,3	1338,6
10 зернові культури	63,4	6,9	13,6	14,3	55,9	440,5
11 продукція борошномельно-круп'яної промисловості	33,4	1,1	33,9	17,1	1,2	0,8
12 насіння і плоди олійних рослин	664,5	573,7	141,2	211,1	547,6	807,7
13 шелак природний	538,5	500,2	493,2	534,7	524,0	552,1
14 рослинні матеріали для виготовлення	182,0	95,7	40,8	186,8	135,0	31,6
III. Жири та олії тваринного або рослинного походження	4951,7	13084,5	11095,0	11852,4	9786,7	14052,9
IV. Готові харчові продукти	9283,4	10780,3	13300,5	15677,4	23302,4	21634,6
16 продукти з м'яса, риби	–	68,1	37,5	77,3	122,9	77,3
17 цукор і кондитерські вироби з цукру	220,5	855,1	1369,4	908,7	2989,1	818,9
18 какао та продукти з нього	242,8	283,4	388,9	539,8	308,9	304,4
19 готові продукти із зерна	54,1	111,1	196,4	44,8	124,9	193,7
20 продукти переробки овочів	6854,1	1385,1	1865,6	2036,4	2578,7	2499,9
21 різні харчові продукти	305,0	317,1	654,7	109,0	84,9	252,5
22 алкогольні і безалкогольні напої та оцет	73,9	65,7	60,3	52,3	307,4	172,5
23 залишки і відходи харчової промисловості	998,2	7694,8	8727,7	11909,1	16785,5	17315,3

Джерело: [4]

Аналіз коефіцієнтів покриття експортом імпорту по товарних групах свідчить що найбільш сла-

бкими позиціями в експорті з області є експорт машин обладнання та високотехнологічної продукції (табл. 6).

Таблиця 6

Коефіцієнт покриття експортом імпорту товарів

Код і назва товарів згідно з УКТЗЕД	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Усього	1,64	3,18	3,28	2,99	2,54	2,30
I. Живі тварини; продукти тваринного походження	0,60	2,56	8,97	14,99	12,70	12,99
II. Продукти рослинного походження	4,98	7,90	10,53	18,29	21,71	32,28
III. Жири та олії тваринного або рослинного походження	24,31	20,83	34,43	38,27	50,58	22,26
IV. Готові харчові продукти	20,49	14,21	14,22	13,57	9,03	9,64
V. Мінеральні продукти	0,22	4,59	3,39	2,19	1,14	1,77
VI. Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	0,36	0,44	0,34	0,36	0,31	0,30
VII. Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них	0,11	0,08	0,10	0,26	0,08	0,09
VIII. Шкури необроблені, шкіра вичищена	15,76	2,32	1,72	2,19	2,07	1,67
IX. Деревина і вироби з деревини	6,35	4,99	4,55	4,30	3,16	4,05
X. Маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів	0,08	0,06	0,19	0,18	0,16	0,14
XI. Текстильні матеріали та текстильні вироби	1,32	1,18	1,16	1,16	1,14	1,10
XII. Взуття, головні убори, парасольки	0,98	0,00	0,00	0,01	0,02	0,03
XIII. Вироби з каменю, гіпсу, цементу	0,25	0,42	0,24	0,32	0,29	0,18
XIV. Перли природні або культивовані, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння	0,93	0,25	0,39	1,62	1,08	0,97
XV. Недорогоцінні метали та вироби з них	0,48	0,74	0,42	0,46	0,38	0,35
XVI. Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	0,71	0,57	0,40	0,20	0,32	0,44
XVII. Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби	0,04	0,02	0,04	0,01	0,02	0,01

Джерело: [4]

Оснoву експорту області становлять в 2019 році жири та олії – 312 млн. дол. США, готові харчові продукти – 208 млн. дол. США та продукти харчового походження – 483 млн. дол. США. (рис. 6).

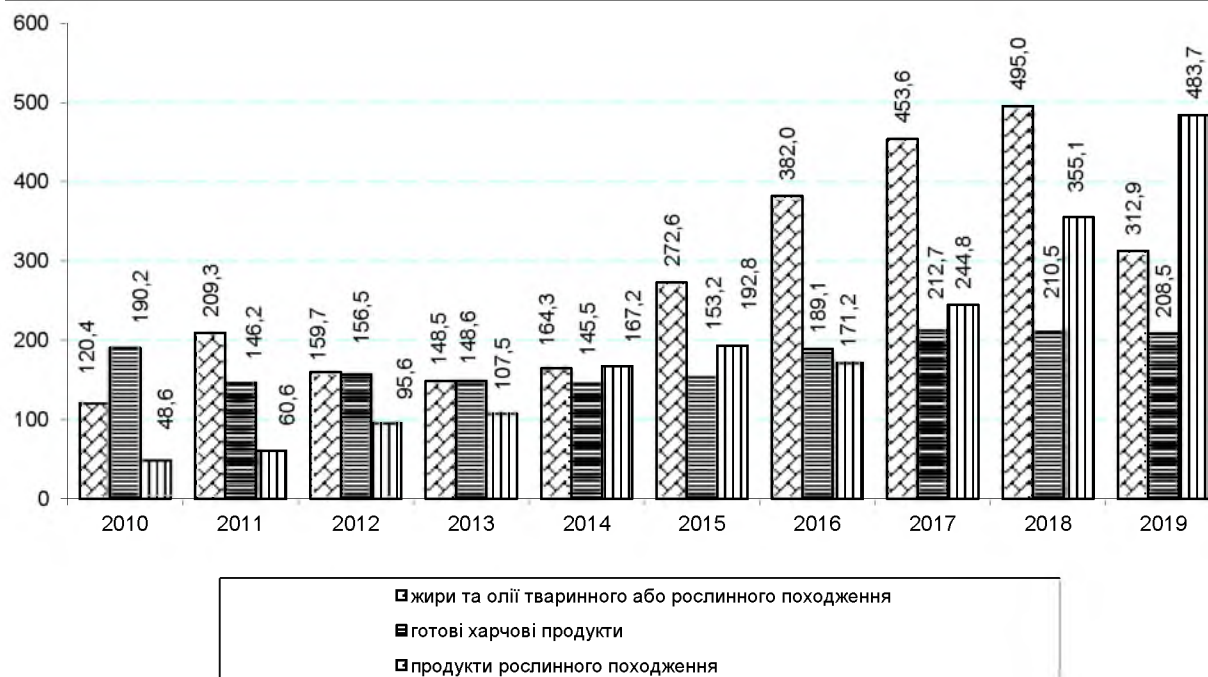

Рис. 6. Динаміка експорту основних груп товарів, млн. дол. США

Джерело: [4]

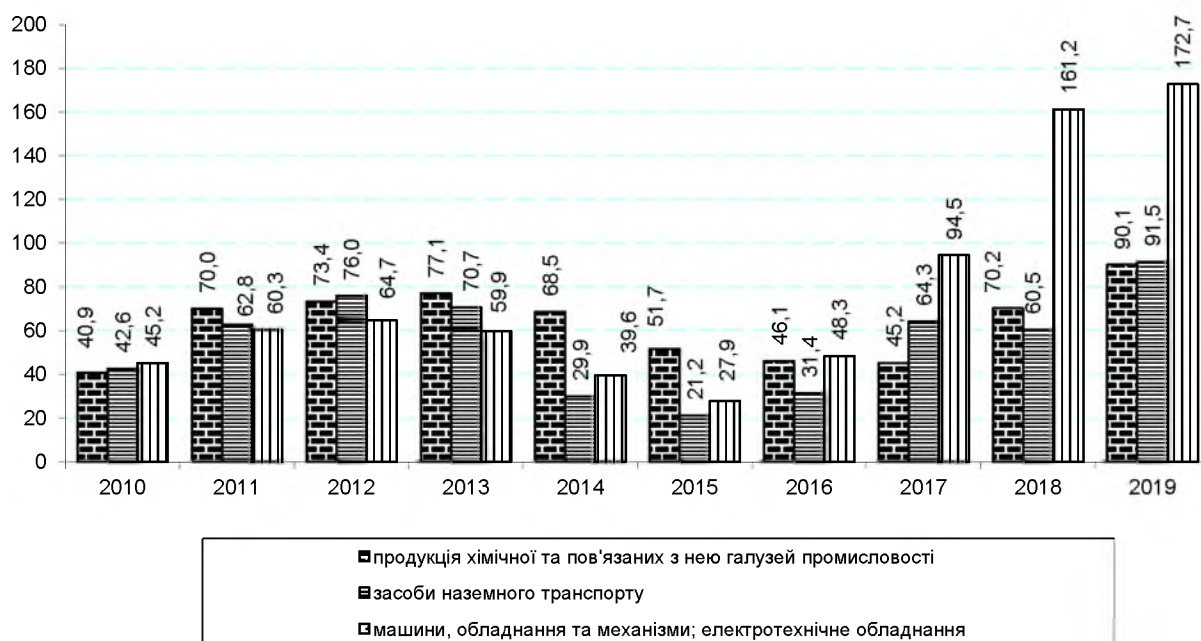

Рис. 7. Динаміка імпорту основних груп товарів, млн.дол. США

Джерело: [4]

Дослідивши товарну структуру зовнішньої торгівлі можна констатувати, що основу експорту становлять продукти рослинного походження та олія, а імпорту машини та обладнання та продукція хімічної продукції (табл. 7).

Ранжування товарної структури зовнішньої торгівлі

Код і назва товарів згідно з УКТЗЕД	Експорт						Імпорт					
	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2010	2015	2016	2017	2018	2019
I. Живі тварини; продукти тваринного походження	9	5	5	5	5	4	7	8	12	13	13	12
II. Продукти рослинного походження	4	2	3	2	2	1	10	3	8	9	10	10
III. Жири та олії тваринного або рослинного походження	2	1	1	1	1	2	13	10	10	11	11	11
IV. Готові харчові продукти	1	3	2	3	3	3	12	11	9	8	9	8
V. Мінеральні продукти	7	7	7	7	8	7	1	12	11	10	8	9
VI. Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	8	8	9	10	10	9	4	1	2	3	2	3
VII. Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них	16	12	11	11	13	12	8	5	4	5	5	5
VIII. Шкури необроблені, шкіра вичищена	14	15	18	14	14	14	20	20	20	20	20	19
IX. Деревина і вироби з деревини	3	4	4	4	4	5	9	9	7	7	6	6
X. Маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів	19	18	17	14	14	14	15	15	17	15	14	14
XI. Текстильні матеріали та текстильні вироби	5	6	6	6	7	8	5	4	6	6	7	7
XII. Взуття, головні убори, парасольки	20	20	21	19	19	19	21	18	18	17	18	17
XIII. Вироби з каменю, гіпсу, цементу	13	14	15	14	14	14	11	14	14	16	17	15
XIV. Перли природні або культивовані, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння	11	19	16	12	11	12	14	19	19	18	16	16
XV. Недорогоцінні метали та вироби з них	10	10	10	8	9	10	6	6	5	4	3	4
XVI. Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	6	9	8	9	6	6	2	2	1	1	1	1

Джерело: [4]

Основними експортними позиціями Вінницького регіону є олія соняшникова, пшениця, горілка та кукурудза (табл. 8).

Експорт основних видів товарів

Назва товарів згідно з УКТЗЕД	Одиниці виміру	2017		2018		2019	
		кількість	вартість, тис. дол. США	кількість	вартість, тис. дол. США	кількість	вартість, тис. дол. США
М'ясо великої рогатої худоби (яловичина)	т	4468,0	12699,5	2966,0	8931,7	3618,1	10843,6
М'ясо свиней (свинина)	т	–	–	67,9	175,8	–	–
М'ясо і субпродукти домашньої птиці	т	188,8	200,9	459,5	390,5	40069,6	50607,1
Молоко і молочні продукти	т	22285,0	30151,7	28361,1	32034,7	27092,3	30591,7
Масло вершкове та інші молочні жири	т	5939,2	28031,4	6013,4	27247,5	4343,9	19033,1
Сири	т	710,3	2400,2	790,2	2789,0	607,0	2314,0
Пшениця	т	497621,4	78425,8	563081,7	103178,4	628438,3	113917,6
Жито	т	1430,4	208,0	–	–	–	–
Ячмінь	т	70735,0	9584,2	159007,3	30648,0	164554,2	27872,3
Овес	т	–	–	–	–	89,8	17,2
Кукурудза	т	454370,4	70386,0	843771,3	140146,4	1330402,8	215813,1
Рис	т	22,8	9,0	–	–	0,1	0,1
Гречка	т	10,0	8,4	51,1	19,7	90,4	25,3
Крупи зернових	т	3236,4	862,8	2729,1	788,1	3956,5	1185,4
Насіння соняшника	т	162,9	143,8	4554,3	1856,9	2438,7	997,0
Олія соняшникова	т	563455,1	418566,4	590449,2	429877,4	356213,0	256387,1
Ковбаси і аналогічні продукти з м'яса	т	11,3	20,4	–	–	0,0	0,0
Вироби і консерви м'ясні	т	1,9	5,2	–	–	–	–
Цукор білий	т	163423,4	72953,0	102955,6	34486,4	62320,3	22500,4
Кондитерські вироби з цукру	т	33,8	43,8	17,9	30,4	6,1	13,4
Хліб, кондитерські вироби	т	474,1	700,8	529,9	708,6	749,7	1047,7
Спирт етиловий неденатурований	т	131,3	53,2	72,6	23,6	105,1	60,7
	дал	16067,6		8745,6		127968,5	
Горілка	т	11500,0	11104,4	12555,0	13418,1	13650,6	14748,1
	дал	271205,9		293515,6		3246270,6	
Вугілля кам'яне; брикети і аналогічні види твердого палива	т	141,0	13,7	–	–	–	–
Продукти переробки нафти	кг	22320,0	26,7	–	–	–	–
Медикаменти	т	72,1	903,4	128,4	1413,8	292,1	3223,6
Добрива азотні	т	262,2	85,8	166,6	59,3	–	–
Добрива складні	т	29,4	38,5	33,6	62,7	661,1	1300,9

Джерело: [4]

Імпортувалися здебільшого добрива складні для сільського господарства, кондитерські вироби та м'ясна продукція (табл. 9).

Таблиця 9

Імпорт основних видів товарів

Назва товарів згідно з УКТЗЕД	Одиниці виміру	2017		2018		2019	
		кількість	вартість, тис.дол. США	кількість	вартість, тис.дол. США	кількість	вартість, тис.дол. США
М'ясо великої рогатої худоби (яловичина)	т	837,7	2458,4	926,0	3254,6	746,5	2512,1
М'ясо свиней (свинина)	т	244,8	784,3	284,7	814,5	509,3	1629,4
М'ясо і субпродукти домашньої птиці	т	168,4	63,4	42,0	18,6	264,7	298,7
Риба свіжа, охолоджена або заморожена	т	848,0	637,4	348,7	238,9	27,6	69,1
Молоко і молочні продукти	т	20,0	33,0	0,2	1,6	9,8	13,8
Масло вершкове та інші молочні жири	т	88,0	404,8	20,0	88,8	60,2	259,2
Пшениця	т	9,5	13,1	4,5	5,2	3,1	6,8
Ячмінь	т	1,0	1,2	1,0	1,2	1,0	1,5
Рис	т	–	–	26,0	10,1	–	–
Насіння соняшника	т	14,5	140,0	21,1	229,3	–	–
Олія соняшникова	т	19,9	22,1	–	–	–	–
Кондитерські вироби з цукру	т	503,2	751,0	407,8	624,4	349,4	568,0
Хліб, кондитерські вироби	т	20,1	18,3	8,9	18,0	64,1	75,6
Вина натуральні виноградні, включаючи міцні	кг	877,5	13,5	12587,3	271,1	33786,0	140,5
Портландцемент	т	82138,2	3444,0	94590,0	4277,3	59585,6	3157,2
Руди і концентрати марганцеві	т	0,5	43,3	–	–	–	–
Вугілля кам'яне; брикети і аналогічні види твердого палива	т	7252,3	1024,6	8291,5	1168,2	4046,8	513,9
Продукти переробки нафти	т	7770,8	4011,0	26123,9	17704,8	18612,7	11746,3
	тис. л	1074,5		1154,2	–	0,6	
Масла дизельні	кг	–	–	37,3	0,8	86044,1	168,9
Антибіотики	кг	5664,2	304,4	11062,2	327,4	24773,8	622,9
Медикаменти	т	311,3	2845,4	231,8	1869,2	205,5	2688,7
Добрива азотні	т	3014,5	601,3л	9472,6	1695,4	19554,3	4582,3
Добрива фосфорні	т	12306,2	2323,0	18916,2	3519,6	15928,1	3329,4
Добрива калійні	т	949,9	356,3	3809,6	1131,1	2396,8	754,0
Добрива складні	т	13514,0	4107,2	48311,2	18906,1	100119,7	35161,2
Каучук синтетичний	т	85,5	162,9	14,0	38,1	40,5	89,4
Шини для легкових автомобілів	т	187,3	546,2	636,8	1832,8	603,7	1848,0

Джерело: [4]

В основному експорт здійснювався з м. Вінниці, м. Ладижин, Немирівського, Крижопільського та Барського районів (табл. 10).

Таблиця 10

Обсяги експорту товарів в розрізі міст та районів, (тис. дол. США)

	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Усього	566311,0	846856,0	982955,8	1217714,0	1429320,3	1455 291,3
м. Вінниця	322635,8	548127,2	623470,7	754982,8	1000607,2	908858,3
м. Жмеринка	5324,9	553,0	2964,5	2731,0	3387,8	6997,3
м. Козятин	1000,1	1223,6	2141,8	2735,0	2804,5	2996,7
м. Ладижин	694,6	897,7	11156,9	1670,7	1022,9	59709,4
м. Могилів-Подільський	6432,0	1652,5	3673,4	3456,9	5281,3	3597,2
м. Хмільник	7063,8	7156,5	7853,8	9984,3	9405,4	9044,5
райони						
Барський	11921,3	23473,2	15559,3	28863,6	28058,1	20891,3
Бершадський	1739,2	5546,9	4931,5	4837,5	4525,6	6385,1
Вінницький	23269,1	60103,4	107440,7	128022,9	31472,9	53803,1
Гайсинський	1837,0	9260,7	6183,7	16424,5	38593,0	39415,6
Жмеринський	3141,8	8339,9	9113,1	6277,7	7322,6	13224,7
Іллінецький	2019,5	7964,8	12165,8	6402,2	8424,8	7950,0
Калинівський	13394,4	9780,1	5663,1	13963,8	16950,9	28217,5
Козятинський	9494,3	20201,0	22903,5	27637,8	30563,0	33266,5
Крижопільський	2158,3	28521,6	27016,0	41818,8	62064,8	66425,7
Липовецький	565,3	47,1	4099,0	8558,0	9691,6	15209,1
Літинський	5841,1	6878,6	7526,5	11243,8	8456,7	6007,6
Могилів-Подільський	17,5	796,1	195,2	3451,6	8325,9	17938,4
Мурованокури-ловецький	678,1	5683,8	6259,3	к	5572,9	7303,5
Немирівський	99464,6	7436,7	5647,5	13893,5	15968,2	25175,5
Оратівський	–	2898,3	2832,3	4327,5	6128,9	9987,6
Піщанський	7409,5	272,4	626,3	266,2	1124,8	1336,6
Погребищенський	–	17,3	210,4	627,4	630,6	2821,8
Теплицький	–	7959,8	3755,4	4798,7	3452,2	9544,3
Тиврівський	8437,7	15847,8	17700,8	23537,5	27131,5	22063,3
Томашпільський	964,1	1491,2	726,4	к	к	к
Тростянецький	66,5	4278,4	3560,3	3363,0	3410,4	5673,6
Тульчинський	24480,4	33677,7	25925,0	48385,2	56651,4	41846,8
Хмільницький	949,8	14838,3	25020,7	16538,8	11144,5	8187,5
Чернівецький	–	4563,1	3787,0	7448,8	3925,4	1534,4
Чечельницький	1781,6	418,0	1214,3	1096,9	563,4	3382,1
Шаргородський	2026,8	4859,9	8045,7	6620,3	6200,8	6758,1
Ямпільський	1501,9	2089,5	3585,8	3870,7	5451,4	5978,1

Джерело: [4]

Основний обсяг імпорту надходив в м. Вінниця та м. Ладижин (табл. 11). Це спричинено концентрацією більшості автосалонів у великих містах та відповідним складським забезпеченням для зберігання об'єктів, адже машини та добрива є основою імпорту Вінницької області

Таблиця 11

Обсяги імпорту товарів в розрізі міст та районів, (тис.дол. США)

	2010	2015	2016	2017	2018	2019
Усього	344740,8	266668,6	299390,4	407075,5	563048,7	631638,3
м.Вінниця	284611,9	185087,1	213492,4	310027,3	433600,5	475957,2
м.Жмеринка	179,0	60,5	172,2	408,0	247,8	939,4
м.Козятин	1063,3	2884,7	3572,8	4051,5	4356,1	4951,6
м.Ладижин	346,8	29988,6	13713,4	10186,8	22309,0	20305,7
м.Могилів-Подільський	4082,6	1459,8	2440,8	2399,7	2887,2	2586,6
м.Хмільник	3973,2	3677,0	3282,9	4004,3	4663,2	5233,5
райони						
Барський	1891,4	1565,9	2313,9	3576,1	3318,0	3200,8
Бершадський	3770,2	1015,1	705,2	1423,9	2531,0	2702,8
Вінницький	14496,7	11362,5	6640,5	5761,0	11995,7	12612,8
Гайсинський	1386,7	3490,9	1869,6	5302,4	9825,3	4584,4
Жмеринський	104,3	19,3	227,5	477,1	497,8	1200,9
Іллінецький	1541,9	946,9	1343,0	5340,3	1160,6	958,5
Калинівський	3660,1	8523,6	26357,5	23404,8	27108,3	34318,1
Козятинський	554,1	624,9	1952,1	1904,9	4738,3	5476,4
Крижопільський	328,2	3545,4	2652,9	3463,4	5512,6	5358,8
Липовецький	314,9	4,4	142,8	191,8	473,6	1102,3
Літинський	2114,2	879,7	943,3	1915,6	2692,0	2830,1
Могилів-Подільський	2659,3	15,6	251,0	40,3	163,1	262,9
Мурованокурилловецький	83,9	–	34,6	56,7	127,2	348,5
Немирівський	6581,9	201,9	2024,6	2475,9	4746,9	6797,3
Оратівський	405,8	–	48,3	33,3	78,7	1839,8
Піщанський	1917,6	12,0	29,9	55,7	438,1	360,6
Погребищенський	–	188,1	90,4	158,7	267,7	2397,4
Теплицький	107,7	554,9	88,0	250,3	410,3	2013,8
Тиврівський	4218,7	6675,3	9339,5	9634,2	9672,8	11383,7
Томашпільський	23,8	24,6	82,4	1449,3	511,5	3258,3
Тростянецький	74,4	340,1	917,9	530,2	639,3	1039,2
Тульчинський	2223,7	634,6	836,2	1273,8	1517,3	4412,1
Хмільницький	203,7	498,5	1447,2	3468,4	1489,6	4442,3
Чернівецький	–	–	10,7	27,0	18,5	174,1
Чечельницький	106,5	242,0	79,4	388,2	102,0	241,9
Шаргородський	1404,7	2131,4	2040,1	3062,0	3962,4	5040,1
Ямпільський	309,5	13,5	247,2	332,6	986,5	3306,4

Джерело: [4]

Основними партнерами в експорті з області в ЄС є Румунія, Нідерланди, Німеччина та Польща, а в імпорті Німеччина, Польща та Австрія (табл. 12).

Зовнішня торгівля товарами з країнами ЄС, (тис.дол. США)

	Експорт				Імпорт			
	2018	у % до 2017	2019	у % до 2018	2018	у % до 2017	2019	у % до 2018
Країни ЄС	499105,2	112,1	542870,8	108,8	270506,8	127,9	309076,4	114,3
у тому числі								
Австрія	29232,1	103,2	24723,3	84,6	10733,1	203,7	12613,5	117,5
Бельгія	14936,4	124,2	17555,3	117,5	3331,7	86,6	4203,9	126,2
Болгарія	2086,7	105,7	1237,5	59,3	2045,9	206,8	4144,6	202,6
Греція	1299,0	25,5	5925,9	456,2	728,6	206,6	2842,0	390,0
Данія	841,2	34,6	1092,0	129,8	2495,1	77,4	3988,8	159,9
Естонія	2073,9	41,7	2390,7	115,3	2152,8	108,3	2538,5	117,9
Ірландія	2347,0	141,2	8382,6	357,2	4,3	52,4	388,6	9113,5
Іспанія	58642,2	93,3	41991,3	71,6	7878,7	83,1	10642,5	135,1
Італія	49104,7	107,0	37200,3	75,8	23281,3	102,7	22890,6	98,3
Кіпр	987,0	77,1	2291,3	232,1	–	–	–	–
Латвія	3633,6	44,8	2399,6	66,0	116,7	14,5	443,7	380,3
Литва	24611,2	136,7	23468,4	95,4	4645,1	114,3	7190,9	154,8
Нідерланди	29327,3	65,5	63780,6	217,5	16211,2	151,1	13681,7	84,4
Німеччина	46494,2	129,6	61777,6	132,9	73646,9	114,7	67069,8	91,1
Польща	134169,9	124,8	136008,1	101,4	52872,2	119,7	75353,3	142,5
Португалія	5616,4	77,8	7780,7	138,5	936,8	113,3	1086,8	116,0
Румунія	47308,8	232,4	71106,0	150,3	31847,0	184,9	35939,8	112,9
Словаччина	466,4	29,4	548,5	117,6	3422,0	96,8	3611,0	105,5
Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії	16892,9	343,3	12375,3	73,3	1548,3	91,6	2769,3	178,9
Угорщина	3081,1	105,1	4729,5	153,5	4498,7	339,5	5683,6	126,3
Фінляндія	622,4	182,1	1,1	0,2	130,9	10,9	1762,1	1346,4
Франція	21528,1	110,2	11735,8	54,5	5022,2	69,6	8474,4	168,7
Чехія	2767,8	39,6	3261,2	117,8	18454,0	582,0	16711,8	90,6
Швеція	735,9	117,7	948,2	128,8	3706,6	130,6	3565,7	96,2

Джерело: [4]

З метою поглиблення зовнішньоекономічного співробітництва в вінницькій області проводяться відповідні заходи.

15 лютого 2019 року Вінниччину відвідала новопризначений Генеральний консул Румунії в Чернівцях. В ході зустрічі з головою облдержадміністрації було обговорено стан двосторонніх відносин в реалізації освітніх, культурних та економічних ініціатив. Сторони підтвердили готовність і надалі сприяти ініціативам, спрямованим на успішний розвиток взаємовідносин, зокрема торгівлі.

04 березня 2019 року Вінниччину відвідав Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Корея в Україні Лі Янг Гу на чолі корейської делегації бізнесу та науковців. Метою візиту стала участь у церемонії підписання Рамкової угоди про співробітництво між Вінницьким національним медичним університетом імені Миколи Пирогова, Подільським регіональним центром онкології та корейською біотехнологічною компанією «WellMarketBioCo». Предметом угоди є створення спільного науково-дослідного центру на базі Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова (ВНМУ). Створений науково-дослідний центр стане унікальним для України, Східної Європи та

країн СНД закладом, де буде організовано повний цикл досліджень, що мають на меті створення нових молекул майбутніх ліків для лікування раку. Планується організувати навчання науковців ВНМУ у Республіці Корея, забезпечити трансфер технологій, працевлаштувати близько двадцяти місцевих лікарів та науковців лише в перший рік його роботи.

05 березня 2019 року відбулась робоча зустріч голови обласної державної адміністрації з Надзвичайним і Повноважним послом Королівства Нідерланди в Україні, який відвідав Вінниччину з ознайомчим візитом. В ході зустрічі сторонами обговорено можливості для співпраці, перспективні напрямки та ініціативи, які представляють спільний інтерес для обох сторін, зокрема проведення форуму з енергоефективності.

21 березня Вінниччину відвідав голова Представництва Європейського Союзу в Україні. Сторони обговорили результати впровадження реформи децентралізації на Вінниччині, успіхи соціально-економічного розвитку, зокрема відкриття нових підприємств та створення робочих місць у промисловості. В ході візиту дипломат також відвідав Донецький національний університет ім. В.

Стуса та зустрівся з учасниками семінару для консультантів в рамках ініціативи EU4business.

19-22 березня 2019 року делегація молодих лідерів з Вінницької області перебувала у Сьєнтокшиському воєводстві з метою участі у Сьєнтокшиській Студентській Республіці. Це ініціатива студентів келецьких вищих навчальних закладів, натхненна Студентською Республікою, в якій мали нагоду брати участь молоді лідери з Сьєнтокшиського воєводства, перебуваючи у вересні 2019 року у Вінницькій області. Даний захід мав на меті інтеграцію Сьєнтокшиського студентського середовища та набуття соціальних умінь і громадянських цінностей молодих людей, а також ефективного використання потенціалу співпраці молоді Сьєнтокшиського регіону та Вінниччини.

18 травня 2019 року з першим візитом на Вінниччину прибув спікер у європейських справах та міжнародного співробітництва Міністерства навколишнього середовища, сільського господарства та енергетики Землі Саксонія-Ангальт Федеративної Республіки Німеччини. В ході офіційної зустрічі з керівництвом області сторони обговорили напрями можливого співробітництва у сферах агропромислового розвитку та екології.

16-19 травня Вінниччину відвідала офіційна делегація Сьєнтокшиського воєводства Республіки Польща. В ході офіційної зустрічі з керівництвом області сторони погодили подальшу реалізацію спільних заходів в рамках підписаної угоди про співробітництво, зокрема в економічній, молодіжній та культурно-мистецькій сферах. В ході візиту іноземна делегація відвідала підприємство з польським капіталом ТОВ «Барлінек Інвест» та зустрілась із представниками польських громадських організацій, які функціонують на території Вінницької області.

12 червня 2019 року відбулась зустріч керівництва області та міста з делегацією Світового банку з питань комунікацій, що прибула на Вінниччину аби ознайомитись з особливостями та перебігом впровадження субпроєкту, що має на меті покращення медичної допомоги хворим із серцево-судинною патологією, в рамках проєкту Світового банку «Охорона здоров'я на службі у людей». Зокрема, в рамках субпроєкту у Вінниці триває будівництво нового корпусу кардіоцентру.

13 червня 2019 року Вінниччину відвідала Надзвичайний і Повноважний Посол Австралії в Україні. В ході зустрічі з керівництвом області та міста голова облдержадміністрації презентував інвестиційний, аграрний, туристичний потенціал регіону та результати впровадження реформ.

22 серпня 2019 року відбулася офіційна зустріч керівництва області із делегацією Сьєнтокшиського воєводства Республіки Польща. В ході зустрічі сторони обговорили основні досягнення співробітництва між регіонами та перспективи реалізації спільних проєктів у майбутньому. Крім того, члени делегації ознайомились із міською інфраструктурою та діяльністю заводу з виробництва сонячних панелей KNESS P.V.

28-30 серпня 2019 року делегація керівників ОТГ, експертів та підприємців побували з візитом у дружньому м. Жешув Республіки Польща, де відбувся Бізнес-форум «Конгрес 60 мільйонів». Форум передбачає співпрацю 60 мільйонів етнічних поляків, що живуть у світі, із представниками інших країн заради економічного розвитку територій. В ході форуму проведено широку промоцію бізнес-потенціалу різних груп підприємців з огляду на інвестиційну складову територій. Під час форуму вінницька делегація обговорила із Міністром Республіки Польща з інвестицій та розвитку Єжи Квєцінські можливості співпраці, зокрема питання запуску в Україні підходу з розвитку сільських територій LEADER. Крім того, в ході зустрічі із Віце-маршалком Підкарпатського воєводства відбулось обговорення активізації партнерства Вінницької області з Підкарпатським воєводством Польщі. Значний інтерес викликало і вивчення польського досвіду з надання медичних послуг і організації системи муніципальних перевезень.

13 вересня 2019 року відбулась зустріч голови облдержадміністрації з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Казахстан в Україні. Сторони обговорили подальші перспективи для співпраці, відзначивши позитивну динаміку торгівлі, особливо у галузі сільськогосподарського машинобудування.

4 жовтня 2019 року в рамках Другого форуму регіонів України та Білорусі, що проходив у м. Житомир за участю президентів двох країн, відбулось підписання актуалізованої Угоди про між Вінницькою обласною державною адміністрацією України та Вітебським обласним виконавчим комітетом Республіки Білорусь про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво. У роботі Форуму також взяли участь представники громадської організації «Вінницький бізнес клуб» – керівники провідних підприємств Вінниччини.

7 жовтня 2019 року відбулась зустріч керівництва області та міста з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Молдова в Україні та Почесним Консулом Республіки Молдова у м. Вінниця. В ході зустрічі сторони обговорили основні напрями подальшої транскордонної співпраці.

17 жовтня 2019 року Вінниччину відвідав Надзвичайний і Повноважний Посол Ісламської Республіки Пакистан в Україні. В ході зустрічі з керівництвом області сторони обговорили можливості нарощення торговельного співробітництва та освітньо-культурного обміну, зауваживши необхідність спрощення митних процедур та візового режиму.

10-13 листопада 2019 року офіційна делегація Вінницької області на чолі із головою обласної державної адміністрації відвідала Сьєнтокшиське воєводство Республіки Польща. В ході візиту українська делегація мала зустрічі із керівництвом воєводства та Президентом міста Кельце, під час яких домовлено про співпрацю у галузі туризму, підготовки кадрів у сфері інновацій, та приймала участь у виставках з охорони навколишнього середовища

і управління відходами, а також дорожнього будівництва, що проходять відповідно у лютому і травні 2020 року у міжнародному виставковому центрі Targi Kielce. Також сторони домовились про проведення наступного міжнародного форуму «Срібної економіки» у Вінниці. Окрім того, в рамках візиту делегація відвідала інформаційно-консультативний пункт для іноземців у м. Кельце, місто і гміну Моравіца та підприємство з управління відходами в м.Промник.

16 грудня 2019 року відбулась офіційна зустріч голови облдержадміністрації з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Корея в Україні сторони обговорили перспективні напрямки міжнародного співробітництва та ініціативи, які представляють спільний інтерес для обох сторін, акцентувавши увагу на підтримці реалізації українсько-корейського проекту зі створення науково-дослідного центру на базі Вінницького національного медичного університету ім. М.Пирогова.

17 грудня 2019 року на Вінниччині перебувала Надзвичайний і Повноважний Посол Канади в Україні. В ході офіційної зустрічі з керівництвом області та міста сторони обговорили можливості залучення канадських інвестицій, надання інформаційної та технічної допомоги, необхідної для експорту українських товарів.

21-22 лютого 2019 року євро регіоном «Дністер» спільно з Вінницькою обласною державною адміністрацією та Міжнародним агрокластером «Дністер» проведено наради-семінари з органічного виробництва. Заходи відбулися в районах Вінницької області за участю голів райдержадміністрацій та районних рад, керівництва голландсько-молдовського підприємства «Prograin Organic», керівників органів місцевого самоврядування, аграріїв, фермерів та інших підприємців, зацікавлених в розвитку органічного виробництва. В ході семінарів аграрії отримали практичні рекомендації щодо виведення земель в органічні, їх сертифікації, систем сівозміни, боротьби з бур'янами і шкідниками, поставки органічного насіння, логістики та переваг органічного виробництва в цілому. Партнери Євро регіону та Міжнародного агрокластеру «Дністер» голландсько-молдовське підприємство «Prograin Organic» готове допомогти аграріям з Вінниччини забезпечити замкнутий цикл органічного виробництва, а саме допомогти в сертифікації земель, поставках якісного насіння, логістиці та збуті продукції закордон.

06 березня 2019 року на Вінниччині перебував Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Білорусь в Україні. Під час зустрічі з керівництвом області та міста сторони обговорили перспективні напрями співробітництва, зокрема у сферах економіки, інвестицій, розбудови інфраструктури. В ході дводенного візиту дипломат також зустрівся з представниками обласного земляцтва білорусів, відвідав виробничі потужності ПрАТ «ПлазмаТек», що виготовляє сучасні зварювальні електроди.

18 березня 2019 року в рамках реалізації проекту «Крок за кроком – до роздільного збору твердих відходів» до Вінниці з 3-денним візитом прибула

делегатія з Фалештського району (Республіка Молдова) з партнерами Новоселицького району Чернівецької області з метою вивчення кращих практик поводження з твердими побутовими відходами та вирішення екологічних проблем.

08 квітня 2019 року у Вінниці за підтримки облдержадміністрації відбувся організований Голландським консорціумом «Partners in Business Biobased Energy Ukraine» (PIB), Посольством Королівства Нідерландів в Україні семінар «Розвиток біоенергетичного бізнесу та інвестицій в Україні. Обмін досвідом для підготовки прибуткових проєктів». Учасниками заходу стали представники провідних голландських фірм, а також науковці та керівники компаній Вінниччини, зацікавлені в реалізації українсько-голландських проєктів у сфері біоенергетики в Україні. Під час семінару представники сфери бізнесу Вінницької області мали можливість обмінятися досвідом підготовки проєктів у галузі відновлюваної енергетики в процесі прискореного курсу розробки бізнес-проєктів, ознайомитися із законодавчим забезпеченням розвитку біоенергетики в Україні, практичними прикладами голландських компаній та розглянути програми фінансування біоенергетичних проєктів від українських та міжнародних фінансових установ.

16-19 травня 2019 року Вінниччину з метою участі у заходах до Дня Європи відвідала офіційна делегація Ліберецького краю Чеської Республіки на чолі із заступником гетьмана краю. В ході зустрічі з керівництвом області сторони обговорили аспекти реалізації спільних заходів економічного напрямку в рамках імплементації Угоди про співробітництво між Вінницькою областю і Ліберецьким краєм. В рамках візиту члени делегації також ознайомились з діяльністю ПАТ «Вінницький олійно-жировий комбінат».

29 травня 2019 року керівництво Євро регіону «Дністер» та Міжнародного сільськогосподарського кластеру «Дністер» на запрошення партнерів голландсько-молдовського підприємства Prograin Organic взяло участь в конференції «Prograin Organic – лідер з органічного землеробства в Республіці Молдова», яка проходила в м. Кишинів. В заході брали участь більше сотні учасників – фермери, керівники переробних підприємств, представники влади, громадських організацій.

13 червня 2019 року в м.Київ відбулось 4-те засідання Спільного керуючого комітету програми територіального співробітництва «Україна-Молдова». В ході засідання було проведено презентації результатів впровадження найбільш успішних проєктів, як з української, так і з молдовської сторони. Зокрема у Вінницькій області в рамках програми EaPТС було успішно впроваджено три проєкти: «Транскордонна мережа інноваційного сільськогосподарства» між Вінницькою областю та 16 районами Республіки Молдова, «Сільський туризм – вірний крок на шляху поліпшення транскордонної співпраці між Сорокським районом (Республіка Молдова) і Ямпільським районом (Україна, Вінницька область)», «Транскордонна співпраця сіл за

збереження навколишнього середовища» між Чечельницькою селищною радою, 15 селами Чечельницького району Вінницької області та комуною Керпінень Гинчештського району Республіки Молдова. Загальний бюджет проектів – 870,1 тис.євро, в тому числі кошти гранту ЄС – 684,7 тис.євро.

11-15 червня 2019 року з метою поглиблення економічного та інвестиційного співробітництва між Румунією та Вінницькою областю на запрошення Посольства України в Румунії та Президента Яської повітової Ради відбулась виїзна економічна місія підприємців Вінницької області до міста Бухарест та Яського повіту Румунії. В рамках візиту делегація області зустрілася з Надзвичайним і Повноважним Послом України в Румунії. Також члени делегації, учасники громадської організації «Вінницький бізнес клуб», провели низку зустрічей з румунським бізнесом, зокрема у Торгово-промисловій палаті Бухаресту, з Генеральним союзом промисловців Румунії, в ході яких було презентовано економічний та інвестиційний потенціал області, встановлено контакти з партнерами на європейських ринках збуту продукції. В рамках візиту представники області відвідали агротуристичний комплекс «Агроіндустрія Пантелімон» – одну з найбільших у Румунії молочних ферм, яка поєднує виробництво молочної продукції та соціально-культурний заклад з власним розважальним комплексом. Делегація відвідала також спеціалізоване підприємство, створене в рамках реалізації проекту «Трансагрополіс – підтримка транскордонного агробізнесу». Сьогодні здійснюється напрацювання умов, які дозволять аграріям Вінниччини розвивати торгівлю з Румунією та Молдовою, приєднатися до транскордонної мережі економічного співробітництва в галузі сільського господарства, її переробних галузей та маркетингу.

21-23 серпня 2019 року на Вінниччині з метою участі в урочистостях, присвячених відзначенню 28-ї річниці незалежності України, перебувала офіційна делегація Лодзинського воєводства Республіки Польща. В ході зустрічі з керівництвом області сторони обговорили динамічний розвиток торговельного співробітництва та намітили плани, які ще більше сприятимуть зміцненню двосторонніх відносин. Крім того, згідно з програмою візиту делегація ознайомилась з діяльністю потужних підприємств Вінницької області: ТОВ «Барлінек Інвест» та ТОВ «Агрона Фрут Україна».

13 вересня 2019 року відбувся VII Міжнародний інвестиційний форум «Вінниччина – бізнес в центрі України». Топовими темами для обговорень цього року визначено перспективи розвитку ринку IT-індустрії, альтернативної енергетики та можливості залучення іноземних інвестицій. Форум відвідали представники дипломатичного корпусу та іноземних делегацій країн, які є надійними партнерами України й Вінниччини в процесі економічного інвестиційного співробітництва – Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Казахстан в Україні, Секретар Посольства Нідерландів в Україні, Генеральний Консул Республіки Польща у Вінниці, а

також представники дипломатичного корпусу Королівства Норвегії, Королівства Бельгії та Республіки Молдова, потужна бізнес-місія з Лодзинського воєводства та м.Кельце Сьвентокшиського воєводства Республіки Польща. Про перспективи розвитку альтернативної енергетики учасники форуму дискутували на заводі з виробництва сонячних панелей KNESS PV; обговорення перспектив розвитку IT-індустрії відбулось на базі компанії LetyShops, а можливостей залучення іноземних інвестицій – на заводі ТОВ «Барлінек Інвест».

23 вересня 2019 року Вінницькою обласною державною адміністрацією спільно з ГО «Вінницький бізнес клуб» проведено інформаційний семінар на тему: «Основні типи експортних моделей підприємств. Базові принципи побудови ефективних комунікацій на експортних ринках». Учасники заходу ознайомились з основними типами експортних моделей підприємств, критеріями дослідження та аналізу експортних ринків, основними каналами пошуку клієнтів.

1 листопада 2019 року відбулася зустріч голови облдержадміністрації з делегацією швейцарського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO. Делегація також взяла участь у інформаційній зустрічі щодо обговорення проекту «Регіонального плану управління відходами у Вінницькій області: основні позиції», що розробляється за підтримки DESPRO.

21 листопада 2019 року облдержадміністрацією спільно з ДУ «Офіс з просування експорту України» для експортерів та підприємців області проведено освітній семінар на тему «Практичні аспекти зовнішньоекономічної діяльності для українських експортерів». Учасникам було презентовано базові принципи ефективної інформаційної діяльності на експортних ринках, етапи підготовки та заключення зовнішньоекономічної угоди та способи уникнення небажаних ситуацій на міжнародних ринках.

26-28 листопада 2019 року відбувся візит делегації ділових кіл Вітебської області на Вінниччину. В ході бізнес-зустрічі із зацікавленими підприємствами області було проведено презентацію інвестиційного потенціалу Вінницької області та презентації білоруських підприємств. Бізнес також мав можливість поспілкуватись між собою та налагодити ділові контакти, ознайомитись з роботою двох потужних підприємств області: ПАТ «Вінницький олійножировий комбінат», ТОВ «Агрона Фрут Україна». До складу делегації також входили представники культури, які відвідали обласні заклади культури, та обговорили можливості обміну творчими колективами і налагодження співробітництва.

На думку Вороніної А.В. якнайскорішого вирішення потребують такі питання, як: поглиблення процесу інтеграції України у міжнародний поділ праці; посилення державної підтримки експортної діяльності; захист експортерів від комерційних ризиків; підвищення ефективності зовнішньоторгівельної діяльності; стимулювання зовнішньоекономічної діяльності. Ці проблеми, в першу чергу, мають бути вирішені на державному рівні. Зокрема це:

1. Переорієнтація зовнішньоекономічної діяльності на експортні галузі економіки. Підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції, в першу чергу, це стосується технічно складних товарів. Співробітництво з технічно розвиненими країнами, впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво. Велике значення має фінансування в інтелектуальну власність та інноваційну діяльність.

2. Державна підтримка вітчизняних виробників може бути досягнута за рахунок скасування податку на додану вартість для малих та середніх підприємств, запровадження "податкових канікул" терміном на 3-5 років та пільгового кредитування українських виробників.

3. Створення економічно привабливого середовища для залучення інвестицій в економіку держави, широке залучення іноземного капіталу.

4. Поступова стабілізація валютного курсу гривні до інших валют світу.

5. Забезпечення функціонування механізмів кредитування і страхування експорту за участю держави, а також надання державних гарантійних зобов'язань щодо експортних кредитів.

6. Забезпечення стабільних поставок паливно-сировинних ресурсів в Україну на взаємовигідних умовах.

7. Здійснення широкої підтримки вітчизняних виробників для виходу на ринок ЄС, що можливо здійснити за рахунок створення експортно-кредитних агентств.

8. Детальне вивчення перспектив участі України в загальноєвропейському економічному просторі, можливості співробітництва України з країнами ЄС для проведення науково-технічних досліджень та впровадження їх результатів на підприємствах України [5].

Також недоцільним є експорт сільськогосподарської продукції її краще переробляти на біопаливо.

ЄС продовжує пошук перспективної сировини для біопалива другого покоління: ведуться дослідження ефективності використання відходів від переробки винограду, гною, шкаралупи горіхів, серцевини кукурудзяних качанів, а також меляси. США робить практичні кроки до промислового виробництва біопалива другого покоління. За інформацією Науково-практичного центру цукробурякового виробництва, в США введено в експлуатацію комплекс з виробництва целюлозного біоетанолу в Хьюдкетоні (штат Канзас). Реалізувала проект іспанська компанія Abengoa Bioenergy. Проектна потужність комплексу становить 95 млн літрів (25 млн галонів) біоетанолу в рік. Нині компанія продовжує роботу над підвищенням економічної ефективності виробництва. За останні чотири роки вартість ферментів у перерахунку на спирт впала з \$1,85 за галон (близько \$0,49 за літр) до \$0,5, ціни на дріжджові гриби скоротилися на 20 %. Поточна собівартість продукції становить порядку \$2,3 за галон (\$0,6 за літр), що поки перевершує собівартість традиційного палива, але в майбутньому її сподіваються знизити до \$2 за галон (\$0,53 за літр)

[9]. В Україні також визнають за необхідне розвинути технології виробництва біопалива другого покоління, зокрема, в Концепції цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України «Біологічні ресурси і новітні технології біоенергоконверсії» на 2013-2017 роки йшла мова про необхідність використання відходів сільськогосподарського виробництва, лісової, харчової промисловості та побутових відходів як сировини для отримання біопалив. Висновки та перспективи подальших розвідок Проаналізувавши окремі показники продовольчої безпеки, можна зробити висновок, що в Україні її рівень є досить високим за винятком окремих видів продукції (плоди, ягоди, виноград). Виробництво біопалива із продовольчої сировини – тимчасовий захід, оскільки це може загострити глобальну продовольчу проблему. Аби не завдати шкоди продовольчій безпеці країни, гранично допустима частка земель сільськогосподарського призначення, відведених під виробництво біопалива із продовольчої сировини, не повинна перевищувати 11-12 %. Необхідним є вибір оптимальних енергетичних культур для України та запровадження раціональних сівозмін для невиснажливого використання ґрунтів при їх вирощуванні. Частина продовольчих культур, що йдуть на експорт, доцільно переробляти на енергоносії для зменшення енергетичної залежності нашої держави. При цьому необхідно враховувати вигоду від енергетичного використання порівняно з виручкою від експорту. Перспективним напрямом розвитку біовиробництва є виробництво біопалива другого покоління з нехарчової сировини, яке не несе потенційної загрози для продовольчої безпеки [6, с. 97].

Висновки. Отже, основну частину експорту області займає продукція агропромислових підприємств. Основу якої становить експорт олії ПАТ «Вінницький олійножировий комбінат» хоча в 2019 році через несприятливу світову кон'юнктуру та економічну кризу державі експорт даної продукції мав тенденцію до спаду. Вінницькою ОДА постійно здійснюються заходи з покращення інвестиційного клімату та міжнародних економічних контактів.

Для розвитку зовнішньоекономічної діяльності Вінницької області потрібно провести наступні заходи:

1. подальший розвиток міжнародного співробітництва через продовження практики проведення заходів міжнародного рівня;

2. переорієнтація експорту зернових через проведення заходів з переробки зернових на спирт з подальшою реалізацією у вигляді лікеро-горілчанних виробів;

3. створення системи дотування молочного скотарства та виробництва молочних продуктів через субсидії та державні кредити з метою забезпечення високоякісної сировиною молочні заводи;

4. нарощування обсягів виробництва олії на базі ПАТ «Вінницький олійножировий комбінат»;

5. розвиток переробки зернових культур в межах області на біопаливо з метою зменшення енергетичної залежності економіки регіону.

Список літератури

1. Бондаренко Л.М. Формування та розвиток зовнішньоекономічного потенціалу регіону. Л.М. Бондаренко, І.В. Бондаренко. Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. Серія Економічні науки. 2013. Випуск 2 (77). С.11-24.

2. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / М. В. Зубець, П. Т. Саблук, В. Я. Месель-Веселяк, М. М. Федоров [та ін.]; за ред. М. В. Присяжнюка, М. В. Зубця, П. Т. Саблука, В. Я. Месель-Веселяка, М. М. Федорова. Київ. ННЦ "ІАЕ". 2011. 1008 с.

3. Калетнік Г.М. Державна фінансова підтримка сільськогосподарських

товаровиробників / Г.М. Калетнік, Н.В. Пришляк. Економіка АПК. 2010. №8. С. 52-55.

4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств області. Відповідальна за випуск Н. М. Гаврилук. Головне управління статистики у Вінницькій області. Вінниця 2020. 72 с.

5. Voronina A.V. Rozvytok zovnishnoekonomichnoi diialnosti Ukrainy /A.V. Voronina, K.M. Nikolaieva Molodyi vchenyi. 2015. №1(16). S. 66-69.

6. Фурман І. В., Токарчук Д.М. Продовольча безпека та економічні засади виробництва біопалива Економічний аналіз: збірник наукових праць Тернопільського національного економічного університету; редкол.: О. В. Ярошук (голов. ред.) та ін. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2018. Том 28. № 1. С. 92-98.

MARKETING COMMUNICATION STRATEGIES ARE IN AGRICULTURAL BUSINESS MANAGEMENT

Kolesnik T.V.

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia, Ukraine*

Abstract

In the article the aspects of forming of marketing strategy are considered in a rural business management on the basis of optimization of management processes within the limits of agricultural enterprise. Methodology of ground of choice of marketing strategic alternatives is analysed for introduction in activity of agricultural enterprises of small business within the limits of complex of marketing. Recommendations are worked out in relation to forming of effective strategy of development on the basis of optimization of processes of management marketing within the limits of agricultural enterprise suggestions are Reasonable in relation to providing of development of enterprises of agrarian sphere on the basis of estimation of efficiency of realization of strategy within the limits of complex of marketing and in interests of increase of competitiveness and efficiency of activity of agrarian enterprise small and middle to business.

Keywords: communication, marketing complex, marketing strategy, efficiency, agrarian enterprise, small business, control system, management.

Introduction

In present market conditions, very clearly and a tendency was distinctly set to integration of marketing communications: the complex use of advertisement, sales, lines promotion sale, new of communication measures on other elements of marketing politics. Relative novelty of conception, and also wide spectrum of facilities of mass communication, different plans of consumer audience of advertisement products and difficulties of determination of her economic effect stipulated the ambiguousness of determination specialists both theorists and practices of aim and essence of marketing.

Home and foreign economists determine communicative politics as perspective course of actions of enterprises and firms, sent to planning and realization of their co-operating with all subjects of the marketing system on the basis of reasonable strategy of drawing on the complex of communicative facilities (communicative mix) for providing of the stable and effective forming of demand and advancement of commodities

and services at the market with the aim of satisfaction of necessities of consumers and receipt of income [6].

It follows to take into account that the aims of marketing communications are called foremost to form the psychological discipline of wide audience of consumers and services and that they are arrived at by providing of competitive edges at the market and permanent sponsorship of strategy of increase.

The end of XX of century was marked unprecedented expansion of service business. And though presently there is not a general idea in relation to that appeared before are commodities or services, economic science began to study services far later, then commodities. Researchers determine such necessary internals of services, as imperceptibility, quality inconstancy, not remoteness from a production, inability to storage, accumulation [8].

In relation to services as research object, then they have some specific features, that renders substantial in-